

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

1. Фінансовий менеджмент: сутність, завдання.
2. Концепції фінансового менеджменту.
3. Фінансовий менеджмент як система управління фінансами підприємств.

Литература:

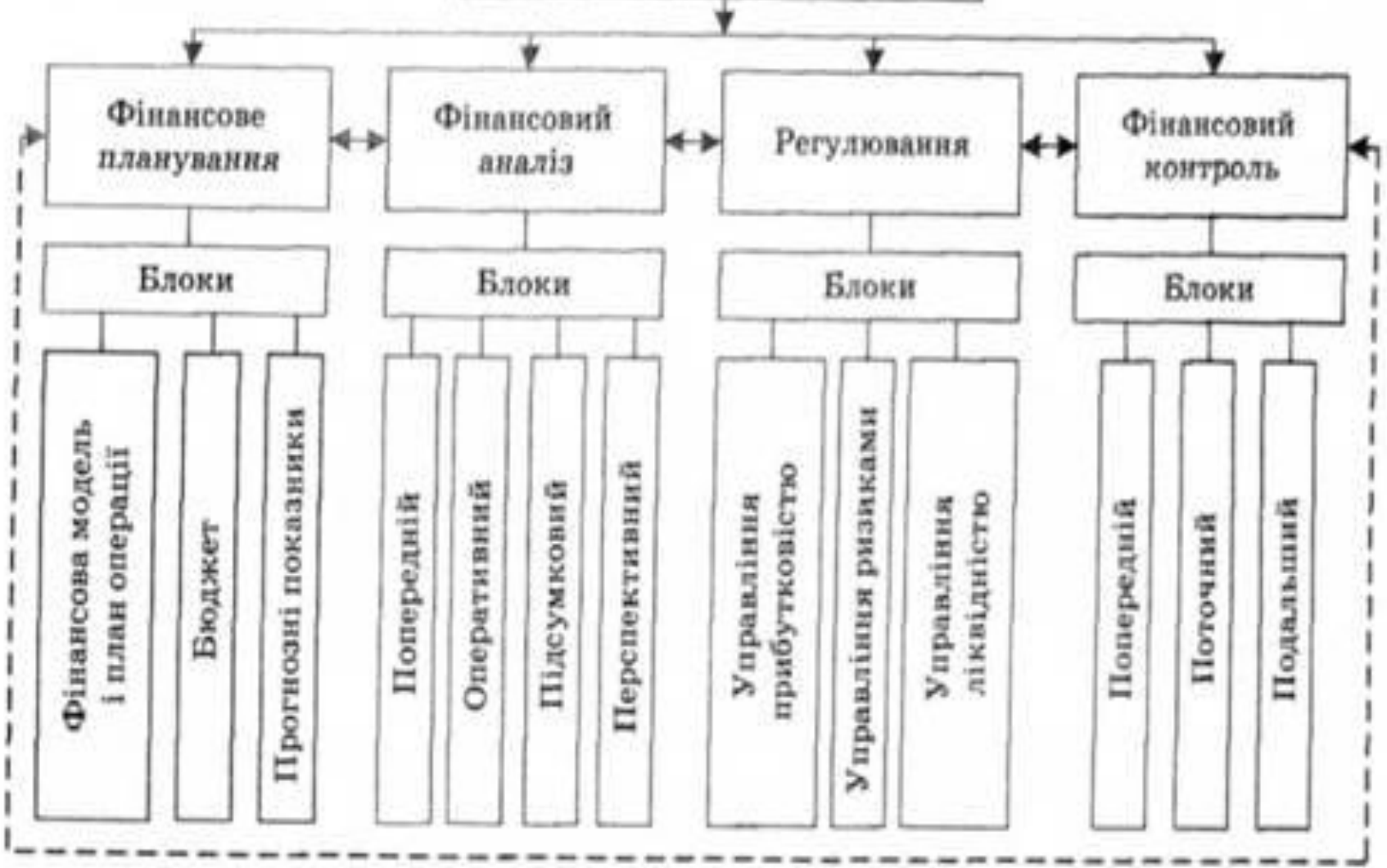
- Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. Т. 1: Навчальне видання. – К.: Ника-Центр; Эльга, 2001. – 592 с.
- Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. Т. 2: Навчальне видання. – К.: Ника-Центр; Эльга, 2001. – 512 с.

Фінансовий менеджмент – це комплексна система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, направлених на формування, розподіл і використання фінансових ресурсів підприємства й організацію обороту його коштів з метою досягнення оперативно-тактичних та стратегічних цілей.

Предметом фінансового менеджменту є стратегічне і оперативне управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм господарювання.

Об'єктом фінансового менеджменту є фінанси підприємств.

Фінансовий менеджмент

Форми

попередній (превентивний);
поточний;
наступний (ретроспективний)

Методи

ревізії;
тематична перевірка;
аналіз;
обстеження

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

Види

*Залежно від взаємовідносин
суб'єкта й об'єкта контролю*

зовнішній;
внутрішній

*Залежно від суб'єктів контролю
й характеру контрольної діяльності*

державний;
відомчий (внутрішньо-корпоративний)
внутрішньогосподарський;
незалежний;
суспільний

За джерелом інформації

документальний;
фактичний

*За місцем здійснення
контролю*

безпосередньо на місці;
дистанційний

Принципи

незалежність;
гласність;
превентивність (поперед-
жувальний характер);
дієвість;
регулярність;
об'єктивність;
всеохоплюючий характер

*За ступенем охоплення
підконтрольного об'єкта*

комплексний;
тематичний;
повний;
частковий;
суцільний;
вибірковий

*За цільовою спрямованістю
контрольних дій*

стратегічний;
тактичний

Головною метою фінансового менеджменту є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періоді.

У процесі реалізації своєї головної мети фінансовий менеджмент спрямований на рішення наступних основних завдань:

- забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів відповідно до задач розвитку підприємства в майбутньому періоді;
- оптимізація грошового обігу.
- забезпечення максимізації прибутку підприємства при рівні фінансового ризику, що передбачається;
- забезпечення мінімізації рівня фінансового ризику при рівні прибутку, що передбачається.
- забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку.

ПРИНЦИПИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

→ Інтегрування із загальною системою управління підприємством

→ Комплексний характер формування управлінських рішень

→ Плановість і системність у розробці управлінських рішень

→ Високий динамізм фінансового управління

→ Варіативність підходів до розроблення окремих управлінських рішень

→ Орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства

ФУНКЦІЇ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Планування — складання кошторисів, бюджетів, поточних і перспективних фінансових планів, участь у формуванні цінової політики та ін.

Організація — створення органів управління фінансами, фінансових служб, установлення взаємозв'язку між підрозділами останніх, визначення їх завдань і функцій

Регулювання фінансових потоків — управління грошовими коштами, портфелем цінних паперів, позиковими засобами та ін.

Захист активів — управління ризиками, вибір оптимального способу їх зниження

Облік, контроль і аналіз — визначення облікової політики, аналіз та інтерпретація фінансових результатів, внутрішній аудит

Функції	Функції
Функції фінансового менеджменту як керуючої системи	Розробка фінансової стратегії підприємства
	Формування ефективних інформаційних систем, що забезпечують обґрунтування альтернативних варіантів управлінських рішень
	Здійснення аналізу різних аспектів фінансової діяльності підприємства
	Здійснення планування фінансової діяльності підприємства по основних її напрямках
	Розробка діючої системи стимулювання реалізації прийнятих управлінських рішень в області фінансової діяльності
	Здійснення ефективного контролю за реалізацією прийнятих управлінських рішень в області фінансової діяльності
Функції фінансового менеджменту як спеціальної області управління підприємством	Управління активами
	Управління капіталом
	Управління інвестиціями
	Управління грошовими потоками
	Управління фінансовими ризиками
	Управління прибутком
	Антикризове фінансове управління та ін.

Функції фінансового менеджера

Розробка фінансового плану

Здійснення оперативної фінансової роботи

Складання
платіжного
календаря

Розробка
касового
плану

Розрахунок
потреби в
короткостроковому
кредиті

Управління фінансовими активами і пасивами

Фінансовий аналіз і контроль

Управління фінансовими ризиками

Удосконалення фінансової роботи на підприємстві

Роль фінансового менеджменту

Забезпечення обробки, підготовки, аналізу інформації, необхідної для управлінських рішень

Інформаційне забезпечення всіх ланок управління

Забезпечення виживання підприємства на ринку

Фінансовий менеджмент як система управління

складається з двох підсистем:

- 1) керована підсистема (об'єкт управління),
- 2) керуюча підсистема (суб'єкт управління).

Об'єктом управління є сукупність умов здійснення грошового обігу та руху грошових потоків, кругообігу вартості, руху фінансових ресурсів і фінансових відносин, що виникають у внутрішньому й зовнішньому середовищі підприємства.

Тому в ***об'єкт управління*** включаються наступні елементи:

- грошовий обіг;
- фінансові ресурси;
- кругообіг капіталу;
- фінансові відносини.

Суб'єкт управління – сукупність фінансових інструментів, методів, технічних засобів, а також фахівців, організованих у певну фінансову структуру, які здійснюють цілеспрямоване функціонування об'єкта управління.

Елементами суб'єкта управління:

кадри (підготовлений персонал);

фінансові інструменти та методи;

технічні засоби управління;

інформаційне забезпечення.

Процес управління фінансами базується на використанні механізмів фінансового менеджменту

Механізм фінансового менеджменту

Вимоги до фінансової інформації

Зрозумілість

Має містити дані про всі сторони діяльності, обмеження, переоцінку, економічний стан підприємства

Значимість

Інформація має впливати на прийняття рішень, оцінку подій

Достовірність

Інформація має об'єктивно відображати справжнє становище, максимально повно розкривати факти господарської діяльності

Порівнянність

Інформація має давати можливість співставляти показники звітності за різні періоди

Етапи розробки політики управління фінансовими ризиками

Основні користувачі фінансової інформації

Внутрішні користувачі

Керівники (директори) підприємства

Фінансові менеджери всіх рівнів

Власники (акціонери) підприємства

Інші внутрішні користувачі

Зовнішні користувачі

Кредитори підприємства

Потенційні інвестори

Контрагенти підприємства з операційної діяльності

Податкові органи

Аудиторські фірми

Фінансові консультанти й експерти, що залучаються зі сторони

Фондова біржа (під час котирування на ній цінних паперів, що емітовані підприємством)

Інші зовнішні користувачі

Концепції фінансового менеджменту

Концепція ефективності ринку капіталу

Термін «ефективність» у цьому випадку розглядається не в економічному, а в інформаційному сенсі: ступінь ефективності ринку характеризується рівнем його інформаційної насиченості та доступності інформації учасникам ринку.

Досягнення інформаційної ефективності забезпечується передумовами: на ринку багато покупців і продавців, інформація доступна всім суб'єктам ринку одночасно, її отримання не пов'язане з витратами, відсутні податки, угоди, які здійснюються одним суб'єктом не можуть вплинути на ціни, усі суб'єкти діють раціонально (максимізують вигоду) та ін.

Є ключовою теорією передумовою, яка лежить в основі багатьох фінансових теорій і фінансових моделей

Концепція зміни вартості грошей у часі

Основним поняттям є часова вартість грошей: сьогоднішній долар має більшу цінність, ніж долар, який може бути отриманий пізніше, оскільки він може бути інвестований в активи з перспективою отримання доходу. У рамках цієї концепції розроблено інструментарій визначення приведеної вартості грошового потоку

Концепція ціни капіталу

Використання будь-якого джерела фінансування для компанії має свою вартість. Ціна капіталу визначає мінімальний рівень доходу, який необхідний для покриття витрат на залучення кожного джерела.

Кількісна оцінка ціни капіталу має важливе значення при аналізі інвестиційних проектів і виборі альтернативних джерел фінансування підприємства

Концепція компромісу між ризиком та доходністю

Отримання будь-якого доходу в бізнесі супроводжується ризиком, і залежність між ними (рівнем ризику та рівнем доходності) прямо пропорційна.

Концепція асиметричності інформації

Напряму пов'язана із концепцією ефективності ринку капіталу. Передбачається, що окремі суб'єкти можуть володіти інформацією, яка є не доступною іншим суб'єктам. Використання цієї інформації може призводити як до позитивного, так і до негативного ефекту.

Концепція ефективності ринку капіталу передбачає, що жоден суб'єкт не має додаткової інформації, водночас менеджери фірм знають більше, ніж аналітики та інвестори. У такому випадку має місце асиметрична інформація.

Концепція агентських відносин

Введена в фінансовий менеджмент через ускладнення організаційно-правових форм бізнесу. В складних організаційно-правових формах господарювання утворюється розрив між функцією володіння і функцією управління.

Для того, щоб нівелювати протиріччя між менеджерами та власниками, власники вимушені нести агентські витрати – витрати, які здійснюються з метою побудити діяти менеджерів з позиції максимізації добробуту акціонерів (витрати на контроль за діяльністю менеджерів (аудиторські перевірки), витрати на створення організаційної структури, яка обмежувала б небажану поведінку менеджерів (введення в правління зовнішніх інвесторів)). Щоб мінімізувати прояву агентських конфліктів, власники приймають рішення про участь менеджерів у розподілі прибутку.

Фінансовий менеджмент як система управління фінансами підприємств

Суб'єктом фінансового менеджменту як керуючої підсистеми управління фінансами підприємства виступає спеціальна група фахівців, яка за допомогою різних форм і методів управління забезпечує функціонування об'єкта.

Як вже зазначалося, об'єктом фінансового менеджменту в класичному розумінні є фінанси підприємств.

Реалізація фінансового менеджменту на підприємстві передбачає розробку **фінансової стратегії** та її втілення на основі **фінансової політики**.

Під **фінансовою стратегією підприємства** слід розуміти формування системи довгострокових цілей фінансової діяльності й вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Фінансова стратегія є частиною загальної стратегії підприємства.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ТА ЕТАПИ РОЗРОБЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

1

Визначення загального періоду формування стратегії

2

Формування стратегічних цілей та завдань фінансового менеджменту

3

Конкретизація розробленої стратегії за періодами її реалізації

4

Розроблення фінансової політики за напрямками фінансової діяльності

Управління капіталом

Управління інвестиціями

Управління активами

Управління прибутком

Управління грошовими потоками

Управління фінансовими ризиками

5

Оцінка ефективності розробленої стратегії за параметрами

Узгодженість із загальною стратегією

Ресурсне забезпечення

Узгодженість зі змінами зовнішнього фінансового середовища

Оптимізація рівня ризиків

Внутрішня збалансованість

Ефективність реалізації

До основних етапів процесу формування фінансової стратегії підприємства відносять:

- 1) Визначення загального періоду формування фінансової стратегії.
- 2) Дослідження факторів зовнішнього фінансового середовища та кон'юнктури фінансового ринку.
- 3) Формування стратегічних цілей фінансової діяльності.

В якості таких цільових стратегічних нормативів по окремих аспектах фінансової діяльності підприємства можуть бути встановлені:

- середньорічний темп зростання власних фінансових ресурсів, які сформовані із власних джерел;
- коефіцієнт рентабельності власного капіталу підприємства;
- мінімальний рівень грошових активів, який забезпечує поточну платоспроможність підприємства та ін.

- 4) Конкретизація цільових показників фінансової стратегії за періодами її реалізації.
- 5) Розробка фінансової політики за окремими аспектами фінансової діяльності.
6. Розробка системи організаційно-економічних заходів по забезпеченню реалізації фінансової стратегії.

7. Оцінка ефективності розробленої фінансової стратегії – проводиться за слідуєчи ми основними параметрами:

- узгодження фінансової стратегії підприємства із загальною стратегією його розвитку;
- узгодженість фінансової стратегії підприємства з передбаченими змінами зовнішнього фінансового середовища;
- реалізованість фінансової стратегії – у процесі такої оцінки в першу чергу розглядаються потенціальні можливості підприємства в формуванні власних фінансових ресурсів, оцінюється рівень кваліфікації фінансових менеджерів та ін.

